

Erich Honecker:

Vă mulțumesc. Mai dorește cineva să ia cuvîntul?
Poftiți, tovarășe Husak.

Gustav Husak:

Cîteva cuvinte aș dori și eu să spun foarte pe scurt. Mulțumesc tovarășului Gorbaciov și celorlalți tovarăși pentru tot ceea ce au spus aici. Eu nu am observații față de cele spus aici și nici în ce privește propunerea tovarășului Gorbaciov privind reducerea forțelor armate și armamentelor în Europa centrală, cu atît mai mult cu cît aceasta este o problemă milit care trebuie pusă. Deci noi sprijinim ideia reducerii armamentelor convenționale și efectivelor militare atît în centrul Europei, cît și în întreaga Europă.

În Occident circulă fel de fel de speculații în legătură cu vizita tovarășului Gorbaciov în Cehoslovacia. Noi nu avem probleme pe care să nu le putem rezolva. Este adevărat, noi avem o concepție a reducerii generale, dar trebuie să fim mai activi și în promovarea acestei concepții comune.

Noi apreciem pozitiv activitatea desfășurată pînă acum și rezultatele ei. Mă scuzați dacă am să spun că au fost totuși prea multe comisii, s-au convocat prea multe comisii și ar trebui să găsim cumva forme mai operative, mai flexibile. Eu sînt însă bucuros că la consfătuirea din aceste zile am adoptat documente respective.

Pe noi, în Cehoslovacia, ne preocupă cel mai mult problema economică și aceasta nu pentru că nu am reușit să le rezolvăm. / și probleme complexe, greutăți, dar ne bătăm capul cu reorganizarea întregului mecanism economic, cu perfecționarea lui și asupra

lucruri nu am avut o imagine completă. Le studiem. Pregătim acum și noi o lege cu privire la întreprinderile de stat, în condițiile noastre desigur, dar se aseamănă foarte mult cu proiectul de lege sovietic referitor la întreprinderile de stat.

De asemenea, ne batem capul cu democrația la locul de producție, cu găsirea unor forme organizatorice, care să includă și eligibilitatea conducătorilor.

Si la noi se pune această problemă a raporturilor dintre conducerea centrală și conducerea la nivelele inferioare. Sigur, cu cât pătrundem mai adânc în aceste probleme, cu atât ni se par mai complexe. Tovarășii noștri lucrează asupra acestor probleme, ne batem capul cu ele. Trebuie să stabilim ce probleme urmează să se soluționeze pe plan central și ce probleme trebuie să fie date spre soluționare nivelelor inferioare. Aceste lucruri trebuie privite într-o conexiune clară și în strînsă legătură cu problemele introducerii progresului tehnico-științific, cu atât mai mult cu cât în unele sfere nu reușim acest lucru. Prima noastră preocupare rămîne însă îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială. După 40 de ani de construcție socialistă, de dezvoltare planificată, avînd experiența noastră și studiind experiența celorlalte țări socialiste, trebuie să găsim cele mai bune soluții. Noi încheiem acum activitatea de pregătire a legii privind întreprinderile de stat și după aceea vom elabora o lege cu privire la cooperativele agricole de producție. Apoi vom elabora încă o lege cu privire la alte cooperative, din alte sfere de activitate. Pregătim aceste proiecte de legi pe care le vom discuta mai întîi în cadrul conducerii partidului și după aceea le supunem dezbaterii generale a maselor populare, a opiniei publice. Activitatea de

pregătire a acestor proiecte de legi va continua și preconizăm ca în toamnă să avem o plenară a Comitetului Central la care să examinăm aceste probleme, după care vom adopta probabil aceste legi. Sigur, noi vrem să le adoptăm anul acesta.

Această problemă este legată și de ceea ce s-a discutat la plenara tovarășilor sovietici din ianuarie. Și noi dorim să examinăm această problemă în întreaga ei complexitate, adică privind toate problemele de cadre de sus pînă jos și de jos pînă la centru. Oamenii înțeleg acest lucru, înțeleg necesitatea unor înnoiri. Cea mai mare propagandă o face la noi tovarășul Gorbaciov pentru că noi lăsăm toate acestea să se publice și în presă, arătăm și la televiziune. Dar întreprinderile, auzind despre această lege, au început să se gîndească ce este avantaj pentru ele, ce nu este avantajos, cine le va asigura materiale tehnice ș.a.m.d. Sigur, aceste probleme trebuie bine precizate în cadrul acestor legi. Vechiul sistem de planificare, vechile metode nu ne mai satisfac. Trebuie să procedăm în așa fel încît să nu ajungem la fenomene de criză economică. Aș spune că aceasta este problema centrală care preocupă și trebuie să preocupe organele noastre centrale.

În ce privește reorganizarea sau îmbunătățirea activității CAER. La întîlnirile care au avut loc, noi am fost pe deplin hotărîți să contribuim la îmbunătățirea acestor activități, am căutat să ne aducem contribuția în acest sens. Înainte de întîlnirea noastră am cerut o informare în legătură cu stadiul problemelor, dar această informare nu era prea veselă. Erau diferite abordări, diferite păreri, diferite concepții. Deci în acest domeniu progresăm foarte încet. A venit tovarășul Antonov pe 1

noi la începutul anului, am acceptat propunerile lui, am stabilit 13 comisii de lucru care trebuiau să dea anumite rezultate pînă în martie, dar progresul și activitatea se desfășoară foarte greu. Eu nu sînt pentru ca aceste întîlniri să fie accelerate sau să fie forțate, pentru că chiar dacă s-ar fi întîlnit secretarii cu probleme economice acum, întîlnirea s-ar fi încheiat fără rezultate concrete.

Ceea ce spunea tovarășul Gorbaciov despre frînele birocratice din CAER este adevărat, le resimțim și noi și uneori ne și încurcă în activitatea noastră proprie, pentru că aceste organe care sînt acum în CAER așa cum au învățat să lucreze timp de 40 de ani, așa vor lucra și în continuare. Cred că aceasta este o problemă mai largă și nu afectează numai Cehoslovacia. Noi promovăm și la CSP și la ministere ideia necesității unor înnoiri, a unor forme noi, dar poate că nu am făcut prea mult în această privință.

În ce privește întreprinderile comune, ideia este acceptată în principiu, dar cînd lucrurile încep să fie discutate în amănunț, apar tot felul de complicații. De aceea trebuie să găsim căi pentru a face ca aceste discuții să fie eficiente și să ducă la găsirea unor soluții adecvate, comune.

În ce privește acțiunile de cooperare, inclusiv în domeniul tehnico-științific, Cehoslovacia s-a înscris la foarte multe teme și acțiuni de cooperare. Toate instituțiile și întreprinderile noastre sînt acum răspîndite în toate aceste acțiuni de cooperare. Pe noi ne critică tovarășii sovietici că este greu pînă ajung la noi, iar noi îi criticăm pe tovarășii sovietici că realizează greu ceea ce a spus tovarășul Gorbaciov, însă trebuie să găsim

soluții pentru că atunci când problema ajunge concret la locul de producție, adică între întreprinderi, aici deja nu se mai poate soluționa. Fiecare acționează după capul lui și nu știe ce să facă.

În 40 de ani care au trecut de la război, în toate țările noastre au apărut și structuri paralele și sisteme de conducere diferite, sisteme diferite de formare a prețurilor, condiții de viață diferite și a le apropia dintr-o dată nici nu putem și nu nu știm deocamdată cum se poate face acest lucru. Deci acestea sînt problemele care ne chinuie pe noi toți și pe care trebuie să le rezolvăm. Dacă facem o reorganizare la noi, în interiorul țărilor noastre, trebuie să ne gîndim și la anumite reorganizări în cadrul CAER, să facem o anumită legătură, în cadrul colaborării între politicile noastre economice.

La întîlnirea din noiembrie, de la Moscova, tovarășul Gorbaciov în mod just a dat ca exemplu negativ Cehoslovacia pentru că 60 la sută din producția sa este în ramura construcțiilor de mașini, dar eu văd că nu numai în Cehoslovacia, ci și în alte țări socialiste se extinde sortimentul construcțiilor de mașini. Să luăm, de exemplu, Iugoslavia. M-am întîlnit nu demult cu conducătorii iugoslavi. Vor să dezvolte și ei mult colaborarea pe linia CAER, dar problema comerțului constă în aceea că nu mai avem ce să ne livrăm reciproc pentru că și noi și ei producem cam același lucru. Eu vorbesc despre iugoslavi pentru că ei nu sînt aici! Cu premierul iugoslav am vorbit însă deschis despre aceste probleme. Trebuie să găsim forme superioare de specializare și treptat să stabilim legături directe și forme concrete, bine precizate, de colaborare, altă nu avem despre ce vorbi. Ei au dezvoltat mult turismul. Nu aş

Aș vrea să simplific lucrurile, dar cînd vorbim despre activitatea CAER nu putem să nu amintim despre toate acele diferențe care s-au creat timp de mulți ani între țările noastre. Cînd îi criticăm pe tovarășii noștri, ei ne spun așa: dumneavoastră, secretarii generali, conveniți principiile de bază și după aceea noi vom acționa. Eu vorbesc despre acestea pentru că le consider probleme care ne preocupă pe toți. Însă reorganizarea pe care am început-o la noi trebuie să o ducem mai departe. Întîi experimentăm la anumite întreprinderi și după aceea căutăm să generalizăm treptat. La unele întreprinderi apar și împotriviri chiar din partea oamenilor muncii, dar trebuie să analizăm problemele, să le soluționăm.

În ce privește relațiile cu China și problema Kampuchiei, eu sînt de acord cu ce s-a spus aici. Atît Nicaragiei cît și celorlalte țări - din Nicaragua pînă în Oceanul Pacific - noi le acordăm ajutor, îi ajutăm pe toți, dar nu putem satisface toate cererile lor și mai ales în cantitățile pe care le cer.

Aș vrea să mai spun că, în legătură cu ceea ce a spus tovarășul Gorbaciov, această întreagă reorganizare economică va crea condiții pentru o mai bună colaborare în noul cincinal. Noi ne propunem un asemenea scop și elaborăm aceste planuri ținînd seama de colaborarea noastră reciprocă. Așa că trebuie din timp să luăm măsuri pentru coordonarea planurilor. La Moscova în noiembrie am discutat despre faptul că vom elabora o concepție privind diviziunea internațională a muncii. Noi am dat sarcina tovarășilor noștri și mi-au spus că pînă la sfîrșitul anului va fi o concepție clară, dar deocamdată nu pot spune că sînt prea multe lucruri clare în această privință. Deci trebuie intensifi-

cată activitatea și nu avem nici un model, nici o rețetă după
să ne ghidăm. Trebuie ca noi toți, fiecare la el acasă și împreună
să ne consultăm în aceste probleme. Vă mulțumesc.

Erich Honecker:

Vă mulțumesc. Are cuvântul tovarășul Jaruzelski.

Wojciech Jaruzelski:

Eu am să încep cu întâlnirile secretarilor generali. Con-
că este bine că au loc asemenea întâlniri operative și cred că
ar fi bine să le unim cu întâlnirile din cadrul Tratatului de
la Varșovia. Sînt însă de acord și cu ideia tovarășului Ceaușe-
ca, așa cum am făcut la Moscova în noiembrie trecut, să ne înt-
nim în mod special pe probleme fundamentale, pe care le stabil-
im în prealabil, și să avem posibilitatea să desfășurăm o discuți-
mai largă, iar în măsura posibilului să adoptăm și niște hotăr-

Eu folosesc această posibilitate pentru a vă invita la
următoarea consfătuire a Comitetului Politic Consultativ care,
potrivit regulamentului, va avea loc la Varșovia.

De la început aș vrea să exprim speranța că rezultatele
consfăturii de la Berlin vor constitui o serioasă bază, un
serios pas înainte în direcția destinderii și a reducerii arma-
mentelor. Noi am intrat într-o etapă importantă a acestui proc-
și putem spune că am blocat Occidentului posibilitatea de a ma-
găsi argumente suplimentare care să complice soluționarea mult-
probleme ale dezarmării.

După cum știm, înainte erau trei elemente principale
folosite de Occident pentru a bloca procesul dezarmării - în
primul rînd era controlul, în al doilea rînd erau armamentele

convenționale și în al treilea rînd erau criteriile geografice, de spațiu. Acum toate aceste probleme au fost rezolvate - și problema controlului, și a armamentelor convenționale, în sensul că au fost făcute propuneri serioase. În ce privește problema geografică, SUA totdeauna ridicau problema că ele sînt departe de Europa, iar Uniunea Sovietică este mai aproape și dacă problema reducerii forțelor va fi soluționată numai pentru centrul Europei, atunci Uniunea Sovietică va putea să ajungă mai repede decît SUA în centrul continentului nostru. Acum problema este abordată în mod complex, incluzînd și controlul, și întregul spațiu european, întreaga tematică. Problema se pune acum să acționăm pentru promovarea propunerilor noastre - este vorba despre aceea că trebuie să facem totul ca inițiativa noastră să nu scadă în intensitate și să nu fie împiedicată de anumite evenimente, să nu permitem să fie pusă la colț. Trebuie să forțăm Occidentul să dea răspuns în fața opiniei publice mondiale la propunerile noastre, să nu le permitem să se eschiveze sau să facă anumite mutații. Aceasta este concluzia cea mai importantă a consfătuirii noastre.

Mulțumim foarte mult tovarășului Gorbaciov pentru informarea făcută în legătură cu problemele interne din Uniunea Sovietică, precum și în legătură cu celelalte probleme, pe un plan mai larg. Mulțumim tuturor tovarășilor care ne-au împărtășit din gîndurile lor cu privire la CAER. Aceasta este o problemă neobișnuit de complexă și tovarășul Husak a vorbit pe larg despre aceste greutăți. Mie mi-e teamă că dacă noi nu vom presa mai mult asupra aparatului și în primul rînd în țările noastre, atunci acest factor al greutăților obiective va domina și în continuare. Birocratismul se

caracterizează prin faptul că se acoperă totdeauna de "greutăți obiective" cînd nu vrea să rezolve o problemă. Sigur că problemele sînt totdeauna grele, dar în fața noastră stau sarcini importante tocmai în sensul de a învinge aceste bariere. Eu înțeleg că aici nu trebuie să lăsăm loc pentru acțiuni aventuriste, trebuie să ținem seama de specificul fiecărei țări, dar acest proces se dezvoltă totuși destul de încet, dacă este să-l comparăm cu raporturile ce se dezvoltă în cadrul Pieței Comune sau cu raporturile dintre diferiți parteneri din țările capitaliste care au avansat mult mai mult și mai ales în ce privește promovarea cooperării și specializării. În interviul pe care l-am acordat televiziunii sovietice am spus că ponderea cooperării în totalul schimburilor noastre este de numai 5 la sută, pe cînd în Piața Comună este de 55 la sută. Sigur că noi privim la altă scară aceste probleme și fenomene, dar în perspectivă ele vor limita posibilitățile și dinamica dezvoltării schimburilor noastre, aplicării progresului tehnico-științific. Programul poate fi îndeplinit numai dacă cuceririle științei și tehnicii vor fi introduse pe un front larg în producție.

În ce privește problemele ce au fost puse aici în contextul politicii internaționale, eu sînt pe deplin de acord cu ceea ce a spus tovarășul Gorbaciov. Aș dori numai să comentez puțin asupra relațiilor noastre cu Republica Populară Chineză. Eu sînt de acord cu ce a spus aici tovarășul Jivkov. Consider că noi trebuie să dezvoltăm mai activ și poate chiar ofensiv aceste relații care apropie China de fiecare din țările noastre și, implicit, o apropiere de comunitatea noastră. Dar există o condiție fundamentală - noi toți trebuie să vorbim aceeași limbă și, în

măsura posibilităților, să prezentăm aceeași poziție. Eu cred că, în linii mari, noi facem acest lucru. Este vorba de faptul că lumea, într-o anumită măsură, nu poate recepționa semnalul că China oarecum ocolește Uniunea Sovietică, caută să o lase la o parte, iar celelalte țări socialiste, ca și cum nu ar observa acest lucru, dezvoltă relațiile cu China și consideră că este ceva normal. Dacă noi vom acționa în mod convenit atunci acest pericol nu este atât de mare, iar tovarășii vor confirma că noi nu am întâlnit, în contactele cu chinezii, încercări din partea lor de a pune la îndoială relațiile dintre noi și Uniunea Sovietică. Dimpotrivă, ei au spus că relațiile duneavoastră - ale Poloniei, ale celorlalte țări socialiste - cu Uniunea Sovietică sînt o problemă a dumneavoastră și noi împărtășim acest lucru.

M.S.Gorbaciov:

Da, ei privesc realist aceste probleme.

Wojciech Jaruzelski:

Ei folosesc însă în aceste relații teza obstacolelor, iar principalul obstacol este Kampuchia. Evoluția despre care a vorbit tovarășul Gorbaciov s-ar putea să aducă rezultate. Noi le vom saluta. Chinezii au însă și ei un obstacol în raporturile cu americanii - este vorba de Taiwan. SUA înarmează în continuare Taiwanul și promovează o politică de separare a Taiwanului. Cu toate acestea Bush și Weinberger s-au întâlnit cu conducătorii chinezi. Atunci de ce să nu se întâlnească și cu tovarășul Gorbaciov? Ei încă nu au răspuns la această întrebare. Mi se pare nelogică această situație. În această direcție noi

trebuie să mergem înainte și să promovăm politica noastră.

Aș vrea să vă spun acum câteva lucruri în legătură cu situația din Polonia. După cum vă este cunoscut, cu două luni în urmă SUA au anulat acele limitări, așa-zisele sancțiuni față de Polonia. În felul acesta au fost restabilite contactele Poloniei cu Occidentul. Polonia a fost din nou vizitată de reprezentanți ai Occidentului. Și noi, la rîndul nostru, facem vizite și discutăm cordial unii cu alții, dar nu aș putea spune că politica de discriminare a fost înlăturată complet. De exemplu, 95 la sută din achizițiile noastre în Occident trebuie să le plătim cu bani, cash. Probabil că sînt alte țări care pot să plătească pe loc, în bani, produsele cumpărate, dar noi avem posibilități limitate pentru aceasta. Din această cauză comerțul nostru cu răămîne limitat, iar pentru Polonia acest lucru este o mare povară.

Este apoi problema datoriilor și a plății lor. În această problemă noi desfășurăm diferite tratative - la Clubul de la Paris, la Fondul Monetar Internațional - dar aceasta nu este o problemă prea simplă. Dar indiferent de aceste greutăți - și în acest context vreau să vă mulțumesc dumneavoastră, tovarășilor sovietici pentru ajutorul și atitudinea de bunăvoință, de înțelegere față de problemele noastre - vreau să vă spun că această reformă pe care o înfăptuim acum se află în fața examenului.

Vorbind metaforic, am adus-o deja cu picioarele pe pămînt. Adică noi am conceput această reformă cînd economia era cu totul dezorganizată. Față de 1979, importul nostru din Occident este cu 40 la sută mai mic, dar, cu toate acestea, venitul nostru național a crescut anul trecut cu 5 la sută, producția globală industrială a crescut și ea cu 5 la sută, iar în agricultură

Am avut o producție record, mai mare cu 25 la sută față de 1979. Sigur, s-au lucrat și sîmbetele libere pentru aceasta. Toate acestea sînt o mărturie că procesul de însănătoșire se desfășoară din plin. Sigur, sînt și unele greutăți datorită acelor pierderi pe care le-am avut în această iarnă - au înghețat multe grădini și am pierdut mult la producția de cărbune. Acum ne străduim să recuperăm aceste pierderi.

Desfășurăm o campanie economico-socială privind promovarea reformei și vrem acum mai insistent și mai adînc să realizăm această reformă. Așa cum au spus și tovarășii Gorbaciov și Kadar, vrem să revizuiți și structura statului, structura conducerii de sus pînă jos, să dăm mai multă funcționalitate acestor verigi. Sînt multe verigi birocratice, parazitare care ne împiedică în activitate. Trebuie să restructurăm aceste verigi care, pe lîngă o activitate proastă, cresc nejustificat, se umflă continuu aparatul lor. De asemenea, avem în vedere problema cadrelor, începînd cu directorii. Vrem să întărim spiritul de răspundere la fiecare loc de muncă. Vă vom informa despre problemele care ar putea să apară, pentru că aceasta nu este o operație simplă - mă refer la reformă - mai ales că este vorba și de raționalizarea prețurilor. Aceasta produce dificultăți, dar este necesară pentru o desfășurare rațională a activității economice.

În sfîrșit, după cum vă este cunoscut, pe 8 iunie în Polonia va veni Papa. Probabil că ecourile acestei vizite vor ajunge și pînă la dumneavoastră în diferite forme - la tovarășii din Cehoslovacia și Ungaria mai mult probabil, în alte țări mai puțin. Nouă ne pare rău, dar aceasta este situația. Nouă ne este și mai greu. În orice caz, vă vom informa despre această vizită.